

Posudek oponenta

Název práce: **Právní vědomí**

Autor: Filip Beran

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Mgr. Michal Urban, Ph.D.**

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): **29. 7. 2019**

Autor diplomové práce sepsané na shora nadepsané téma předložil text, který naplňuje všechny formální náležitosti uložené pro tento typ kvalifikačních prací, a to včetně povinného čestného prohlášení, abstraktů v českém a anglickém jazyce a klíčových slov taktéž dvojjazyčně. Práce svým rozsahem 77 normostran opět zcela splňuje formální kritéria.

Stran technického zvládnutí textu práce vyhoví na výbornou, je prostá překlepů a přehledná. Celkově je po jazykové a redakční stránce na velmi vysoké úrovni.

K obsahu opět nemám větších připomínek, diplomantovi se podle mého názoru velmi dobře podařilo udržet sevřený, čtivý, odborně zajímavý a dobře se prolínající text. Max Weber svého času sociologii vědění navrhl rozlišit mezi chováním a jednáním, mezi sociálním jednáním pospolitostí a sociálním jednáním zespolečenštěným, a hledat jejich smysl, provést sebereflexi vlastního sociálního jednání badatele, přiřadit mu smysl, rozlišit typ jednání autority, který určuje sociální a kulturní kontext jednání, a usuzovat na obsahy vědění s ním spojené, jakož i použít přitom zvláštní heuristické nástroje, ideálně typické pojmy. Mám dojem, že většina toho se diplomantovi při zkoumání právního vědomí podařila.

Jako oponent bych měl být kritický, ale nemusí to být logicky za každou cenu, snad jen možná někdy více primárních zdrojů, tam kde to je možné, a širší perspektiva teorie práva.

V rámci obhajoby doporučuji pojednat o pojetí právního vědomí v době sebe-referenčních systémů. Právo není jediná struktura ve společnosti, ale zřejmě velmi nepostradatelná vzhledem ke shodnému generalizování normativního očekávání. Takové očekávání vzniká ze vzájemného spolužití lidí, z hlediska toho, co ve své situaci očekávají. Tento vztah označuje Luhmann jako dvojitou kontingenci. Zároveň právo Luhmann definuje jako strukturu společnosti spočívající na kongruentní (shodné) generalizaci očekávání v časové, sociální a obsahové dimenzi. Jak do toho

zapadá dnešní právní vědomí? Dále doporučuji diskutovat otázku vztahu kontrafaktických norem, právního vědomí a tvorby práva.

Práci celkově nade vší pochybnost chválím, doporučuji k ústní obhajobě, kde práci navrhuji hodnotit výborně.

V Praze dne 1. 9. 2019

JUDr. Tomáš Havel, Ph.D.